

ва изпитва “без цел размах, без път стремеж”. Неговата “обезвечена мисъл” води до съкрушаването на всичките му светли надежди и идеали и той открива за себе си “ужасния призрак” на смъртта. Но тук не става дума само за “ужасно копнене”, а за нещо друго: за Яворов, както и за неговия двойник Христофоров /”В полите на Витоша”/, гробището се оказва истинското спасение, внасящо мир в душата му, защото той е не само уморен, но и уплашен от живота. Защото в гробището затихва “шумът на живота, треската на града”, там “над всеки гроб е застанал по един дух и ни приветства”. Извън гробището той попада сред “урагана на битието” и неговата радост се оказва “разтрогната, безплодна”, а пред него “прибулени... се влачат плаещите тайни”. Поетът не знае какво се крие в тези тайни и какво го очаква през утрешния ден, тъкмо затова неговото любопитство го кара да прониква в “утробния мрак” на света.

Всичко това ни подсказва, че Яворов заживява с мъките и страданията на човек, който се сблъсква с неразрешимостта на философските проблеми на битието. Затова никак не е случайно, че смъртта присъства в неговата поезия в различни периоди на творческото му развитие и макар не винаги да е тема, тя е атмосферата, в която се разиграва драмата на поета. Дори когате наблюдава от прозореца безгрижната игра на децата, той нито за миг не забравя за нещо съдбовно предопределено и неизбежно и впива “взор в посоките далек”. Поетът дръзко се вглежда в бездната, спуска се в нейната дълбочина и се връща при нас, за да ни разкаже какво е видял там, на нейното мрачно дъно. Затова много пъти подчертава, че целият му живот е съпроводен с една “мрачна безнадеждност”, че го измъчват “безсмислен път и труд”. Дори си представя как лежи безмълвен, а срещу него “с мъртвешки писък в хладните очи чудовищният сън на вековете остава неподвижен и мълчи”. Известно е, че и неговият велик учител Лермонтов преди своя дуел създава стихотворението “Сън”, представя си как лежи неподвижен върху пясъка сред скалите на Кавказ, пронизан от куршум в гърдите, и вижда в съня си любимата отдалечена на хиляди километри.

“Живота и смъртта крила ти са предвечни”

Така достига до неговата безнадеждна *“Песента на човека”*:

Живота и смъртта крила ми са предвечни,